

DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-3\(105\)-159-165](https://doi.org/10.26642/jen-2023-3(105)-159-165)
УДК 336:658

Н.Г. Виговська, д.е.н., проф.
А.Ю. Полчанов, д.е.н., проф.
І.В. Литвинчук, к.е.н., доц.
М.П. Городиський, к.е.н., доц.
О.Ю. Полчанов, аспірант

Державний університет «Житомирська політехніка»

ІТ-бізнес як об'єкт фінансового управління

У статті розглянуто питання бізнесу в сфері інформаційних технологій з точки зору фінансово управління через уточнення сутності інформаційних технологій як виду бізнесу, визначення особливостей типових бізнес-моделей та форм організації бізнесу. Інформаційною базою дослідження стали наукові праці вітчизняних та закордонних вчених (дисертації, монографії, статті, матеріали конференцій та семінарів) з проблем розвитку ІТ-бізнесу. Методологічною основою дослідження стали загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: абстрагування (зосередження на основних характеристиках фінансів ІТ-бізнесу); аналіз (розкладання процесу розробки програмного забезпечення на складові і вивчення впливу фінансів на кожен елемент); порівняння та аналогія (виявлення типових бізнес-моделей в сфері ІТ). За результатами аналізу даних Національного репозитарію академічних текстів було виявлено лише 10 дисертаційних робіт у галузі економічних наук, спрямованих на проблеми ІТ-бізнесу в Україні, що свідчить про недостатній рівень уваги науковців до даного виду діяльності. Запропоновано розглядати ІТ-бізнес як підприємницьку діяльність у сфері збору, зберігання, обробки і поширення інформації. Обґрунтовано, що доцільним є розширення ІТ-галузі за межі Розділу 62 «Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність» Класифікатора видів економічної діяльності, що дозволить більш точно показати роль галузі в економіці. Розглянуто етапи життєвого циклу програмного забезпечення (Аналіз, Дизайн, Розробка, Тестування, Розгортання, Підтримка) із виділенням ключового ІТ-спеціаліста на кожному з етапів, що дало можливість порівняти вартість кожного з елементів процесу розробки програмного забезпечення. Не залишилося поза увагою дослідження питання типових бізнес-моделей (аутстафінг, аусторсинг, продуктова модель, стартап) та організаційно-правових форм бізнесу (діяльність фізичної особи-підприємця, товариства з обмеженою відповідальністю, акціонерного товариства), що дало можливість виділити особливості ІТ-бізнесу як об'єкта фінансового управління (високий рівень клієнтоорієнтованості, що може проявлятися через використання різноманітних платіжних систем та криптовалют; ключова роль людського капіталу та високі витрати на оплату праці та послуг ІТ-спеціалістів; значний вплив валютного ризику; гнучкість у розподілі ресурсів; існування особливого юридичного та податкового режиму Дія.Сіті).

Ключові слова: інформаційні технології; фінанси; фінансовий менеджмент; цифрова економіка.

Актуальність теми. Протягом останніх років вплив інформаційних технологій (ІТ) на суспільний розвиток набув безпрецедентного характеру. Навіть галузі, що до останніх часів вважалися консервативними в цьому питанні, такі як сфера освіти, банківництво та страхування, почали активну цифрову трансформацію, розширюючи межі власних можливостей.

При цьому ІТ є однією із визначальних для сучасної глобальної економіки галузей, свідченням чого є перелік компаній, які входять до індексу S&P 500, який охоплює 500 найбільш капіталізованих публічних компаній США. Серед лідерів у списку цих компаній такі потужні загальновідомі ІТ-гіганти як Apple, Microsoft Corporation та Alphabet.

В Україні, з огляду на перманентну економічну нестабільність протягом останніх років ІТ-галузь, орієнтована переважно на зовнішні ринки, поступово нарощувала обсяги реалізації і стала однією із ключових у сфері експорту послуг (що через відсутність фізичних обмежень, зумовлених воєнним конфліктом, має більший потенціал порівняно з експортом товарів). Саме з галуззю інформаційних технологій пов'язують подальший післявоєнний вектор розвитку економіки України.

З огляду на це важливим є уточнення понятійно-категоріального апарату дослідження фінансів бізнесу в сфері інформаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спираються автори. Галузь інформаційних технологій є відносно новою для українських економічних реалій, що обумовило значно нижчий рівень наукового інтересу до неї порівняно з традиційними для вітчизняної економіки галузями (сільське господарство, транспорт, машинобудування, металургія тощо). Відповідно до даних Національного

репозитарію академічних текстів в Україні було захищено лише 10 дисертаційних робіт у галузі економічних наук, спрямованих на проблеми ІТ-бізнесу.

Зокрема здобувачі досліджували проблеми обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємств сфери ІТ [7], стратегії антикризової діяльності ІТ-підприємств [15], забезпечення ефективності діяльності ІТ-підприємств [14], розвиток глобального аутсорсингу в ІТ-бізнесі [5], забезпечення розвитку ІТ-кластерів в Україні на основі венчурного інвестування [6], економічну оцінку аутсорсингу інформаційних технологій [10], інституційну трансформацію діяльності ІТ-корпорацій в інноваційно-інформаційному середовищі [8], державне регулювання інвестиційного процесу на ринку ІТ-послуг [13], трансформацію ІТ-сфери України на засадах мережевої економіки [9], регулювання сфери інформаційних технологій в національній економіці [11].

Серед наукових публікацій вітчизняних вчених також варто виокремити роботи присвячені оцінці фінансового потенціалу ІТ-галузі України [3], визначенні детермінант прибутковості ІТ вітчизняних компаній [23] особливостям фінансового планування в цій сфері [18]. Зарубіжні вчені зацентрували свою увагу на факторному аналізі прибутковості ІТ-компаній [19], впливові на фінансові результати таких чинників, як корпоративне управління [19], вартість національної валюти [22], соціальна відповідальність [16].

З огляду на це, питання фінансів суб'єктів господарювання в сфері ІТ України залишається не достатньо розробленим в науковій площині та потребує подальшої систематизації та уточнення понятійно-категоріального апарату.

Метою статті є розкриття змісту бізнесу у сфері інформаційних технологій як об'єкта фінансового управління через уточнення сутності інформаційних технологій як виду бізнесу, визначення фінансових особливостей типових бізнес-моделей та форм організації бізнесу.

Інформаційною базою дослідження стали наукові праці вітчизняних та закордонних вчених (дисертації, монографії, статті, матеріали конференцій та семінарів) з проблем розвитку ІТ-бізнесу.

Методологічною основою дослідження стали загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: абстрагування (зосередження на основних характеристиках фінансів ІТ-бізнесу); аналіз (розкладання ІТ-бізнесу на складові і вивчення впливу фінансів на кожен елемент); порівняння та аналогія (виявлення типових бізнес-моделей в сфері ІТ).

Викладення основного матеріалу. Вважається, що термін «інформаційна технологія» вперше було використано у статті Г.Лейвітта і Т.Уіслера, опублікованій у *Harvard Business Review* у 1958 році. Автори зазначили, що дане поняття поки не має єдиної усталеної назви і назвали її «інформаційною технологією» (ІТ). З позиції авторів інформаційна технологія складається з кількох пов'язаних між собою частин:

- техніки швидкої обробки великих обсягів інформації, і її втіленням є високошвидкісний комп'ютер;
- застосування статистичних і математичних методів до проблем ухвалення рішень. Вона представлена математичним програмуванням і дослідженням операцій;
- моделювання мислення вищого порядку за допомогою комп'ютерних програм [20].

Термін «інформаційна технологія» в Україні було закріплено на законодавчому рівні в Законі України «Про Національну програму інформатизації» в такій редакції: «Інформаційна технологія – цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування» [12]. Але найбільш поширеним є визначення інформаційної технології як сукупності методів і засобів, що використовуються для збору, зберігання, обробки і поширення інформації.

З огляду на це ІТ-бізнес можна розглядати як підприємницьку діяльність в сфері збору, зберігання, обробки і поширення інформації.

Варто зазначити, що в академічному середовищі немає єдиного підходу до окреслення меж ІТ-галузі. Так одна група науковців [7; 23] обмежується Розділом 62 «Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність» Класифікатора видів економічної діяльності, що враховує:

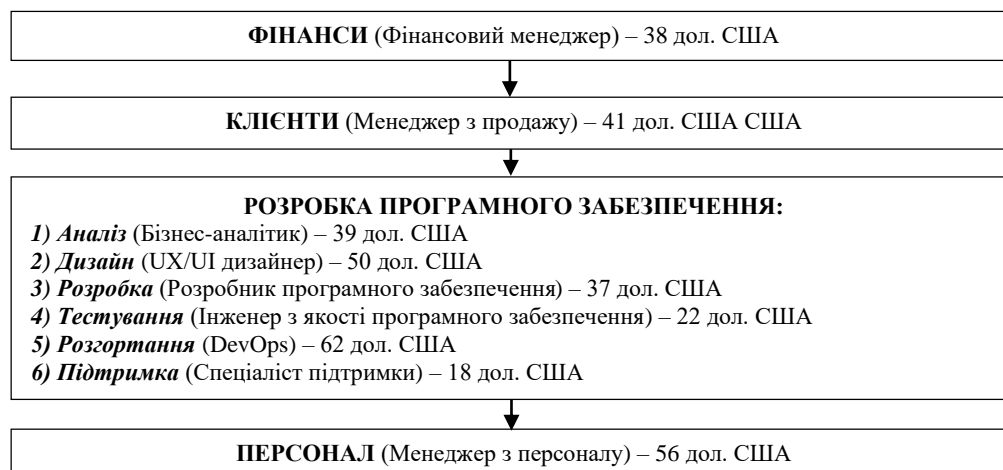
- 62.01 Комп'ютерне програмування (розроблення, модифікація, тестування та технічна підтримка програмного забезпечення).
- 62.02 Консультування з питань інформатизації (планування та проектування інтегрованих комп'ютерних систем, які поєднують апаратні засоби, програмне забезпечення та комунікаційні технології).
- 62.03 Діяльність із керування комп'ютерним устаткуванням (керування й експлуатація комп'ютерних систем клієнтів та/або засобів оброблення даних таким чином, щоб вони функціонували в межах інформаційної системи клієнта).
- 62.09 Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем (в т.ч. відновлення комп'ютерів після uszkodження, встановлення / налаштування персональних комп'ютерів, інсталяцію програмного забезпечення, які не пов'язані з торгівлею комп'ютерною технікою).

Водночас IT-асоціація України враховує до галузі також такі види діяльності [17]:

- 58.21 Видання комп'ютерних ігор;
- 58.29 Видання іншого програмного забезпечення;
- 63.11 Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність;
- 63.12 Веб-портали.

На нашу думку таке розширення сфери інформаційних технологій за рахунок включення нових видів діяльності дозволить більш точно показати роль галузі в економіці.

За даними Державної служби статистики протягом останніх років серед наведених видів діяльності найбільшого розвитку в Україні досягло комп'ютерне програмування. Для розуміння процесу формування вартості у цій сфері розглянемо етапи життєвого циклу програмного забезпечення, більш відомий у західній літературі як SDLC (Software development lifecycle) в структурі IT-бізнесу (рис. 1).

Джерело: розроблено авторами на основі [25; 24]

Рис. 1. Складові блоки IT-бізнесу з виділення ключових спеціалістів та вартості години їх роботи в США

Виходячи з наведених даних у процесі розробки програмного забезпечення найбільш високооплачуваною є вартість роботи інженера з розгортання, а найменшою є вартість роботи спеціаліста підтримки. Проте основним етапом SDLC є власне розробка, що зазвичай забирає найбільше часу, хоч вартість години роботи спеціаліста тут не є найвищою.

Зазвичай виділяють 4 типи бізнес моделей у сфері інформаційних технологій:

1) Модель аутстафінгу (outstaffing) – оренда спеціаліста, що працює в компанії-підряднику (аутстафер) для роботи на проєкті в компанії-замовнику [1]. Характерне для малого бізнесу, що лише починає свою роботу. В той же цю модель використовувала компанія Ciklum [4].

2) Модель аусторсингу (outsourcing) – виконання функцій певного структурного підрозділу компанії (розробка, тестування тощо) зовнішнім субпідрядником. Прикладами таких компаній можна вважати лідерів вітчизняного IT-ринку (EPAM, Global Logic, DataArt).

3) Продуктова модель, коли компанія розвиває власний цифровий продукт. Успішним прикладом вітчизняних компаній є ТОВ «Фінтех Бенд», що розробила monobank (оскільки це банківський продукт надання послуг відбувається під ліцензією АТ «Універсал Банк»).

4) Стартап – бізнес-модель, спрямована на створення нового інноваційного рішення / продукту. На відміну від попередніх моделей, може не передбачати одержання прибутку протягом першого періоду існування та орієнтуватися на залучення фінансування венчурних інвесторів.

Щодо організаційно-правових форм IT-бізнесу, то варто виділити такі:

1) діяльність фізичної особи-підприємця. Це найбільш простий і легкий з точки зору ведення справи формат бізнесу. Як правило обирається спрощена система оподаткування (III група зі сплатою 5 % від обороту);

2) товариство з обмеженою відповідальністю. Це окрема юридична особа з власним майном, капіталом та системою управління. Переважаюча форма для представників середнього та великого IT-бізнесу в Україні;

3) акціонерне товариство. Дана модель з більш чіткою регламентацією бізнес-процесів мала б відповідати потребам великого бізнесу у залученні коштів через емісію акцій чи інших цінних паперів, проте з огляду на фактичну відсутність фондового ринку в Україні та проблеми з захистом інтересів інвесторів не набула відповідного поширення. За даними UC.Market [26] станом на 06.07.2023 налічувалося лише 115 підприємств із статусом акціонерних товариств, основний вид діяльності яких

відповідав ІТ-індустрії, на противагу 22133 підприємств у вигляді товариств з обмеженою відповідальністю та 385 614 фізичних осіб-підприємців.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення росії в Україну дали черговий поштовх до розвитку галузі інформаційних технологій, чия роль у національній економіці продовжує зростати та очікує на новий приплив людського капіталу та інвестицій. Незважаючи на це, порівняно з іншими сферами діяльності, галузь через свої незначні розміри не привертала значної уваги науковців, свідченням чого є результати аналізу дисертаційних робіт, захищених в цьому напрямі.

Розглянуті етапи життєвого циклу розробки програмного забезпечення як одного із основних напрямів діяльності в сфері ІТ із виділенням ключового спеціаліста на кожному із етапів дало можливість виявити найбільш та найменш затратні елементи процесу розробки програмного забезпечення.

Уточнення типових бізнес-моделей та організаційно-правових форм бізнесу дало можливість розкрити специфіку ІТ-бізнесу як об'єкта фінансового управління, що передбачає:

1) Високий рівень конкуренції на міжнародному ринку та як наслідок необхідність впровадження чітко виражених клієнтоорієнтованих стратегій. Результатом чого може стати використання різноманітних міжнародних платіжних систем та відкриття бізнесів у інших юрисдикціях, у випадку наявності певних обмежень в Україні. Наприклад для використання криптовалют можливим є відкриття бізнесу в Естонії, де даний механізм розрахунків дозволено.

2) Ключова роль людського капіталу для бізнесу, результатом чого є значні витрати на оплату праці або послуг ІТ-спеціалістів.

3) Значний вплив валютного ризику. Широка географія діяльності передбачає можливість отримувати виручку у різних валютах (переважно долар США, євро), водночас основні витрати будуть здійснені в національній валюті (навіть за умов певної прив'язки до валютного курсу).

4) Гнучкість у розподілі ресурсів. Віддалена робота та відсутність фізичної прив'язки до місця юридичної реєстрації дає можливість оперативно перерозподіляти ресурси між різними проектами.

5) Існування особливого юридичного та податкового режиму Дія.City.

Напрями подальших досліджень будуть пов'язані з дослідженням особливостей та впливу Дія.City на розвиток галузі ІТ в Україні.

Список використаної літератури:

1. Аутстафінг: що це за послуга та чим відрізняється від аутсорсингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hurta.work/blog/autstafing-shho-cze-za-posluga-ta-chym-vidriznyuayetsya-vid-autsorsyngu/>.
2. Фінансове планування діяльності підприємств сфери ІТ / Н.Г. Виговська, А.Ю. Полчанов, В.В. Довгалюк, О.Ю. Полчанов // Ефективна економіка. – 2022. – Вип. 12. DOI: 10.32702/2307-2105.2022.12.7.
3. Оцінка фінансового потенціалу підприємств ІТ-галузі в Україні / Н.Г. Виговська, А.Ю. Полчанов, І.В. Литвинчук та ін. // Економіка, управління та адміністрування. – 2022. – № 3 (101). – С. 81–86. DOI: 10.26642/ema-2022-3(101)-81-86.
4. Глава українського офісу Сіклум: про компанію, українське «айті» та «айтівців» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/projects/ua-opportunities/5c7f903c2c144/>.
5. Дідух Т.М. Розвиток глобального аутсорсингу в ІТ-бізнесі : дис. ... к.е.н. : 08.00.02 / Т.М. Дідух. – Київ, 2021. – 224 с.
6. Коломієць О.Г. Забезпечення розвитку ІТ-кластерів в Україні на основі венчурного інвестування : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / О.Г. Коломієць. – Київ, 2017. – 278 с.
7. Лоскоріх Г.Л. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємств сфери ІТ : дис. ... д-ра філософії : 071 / Г.Л. Лоскоріх. – Житомир, 2021. – 231 с.
8. Лось З.В. Інституційна трансформація діяльності ІТ-корпорацій в інноваційно-інформаційному середовищі : дис. ... д.е.н. : 08.00.04 / З.В. Лось. – Рівне, 2020. – 462 с.
9. Муленко А.І. Трансформація ІТ сфери України на засадах мережевої економіки : дис. ... д-ра філософії : 051 / А.І. Муленко. – Миколаїв, 2021. – 204 с.
10. Назаренко С.М. Економічна оцінка аутсорсингу інформаційних технологій : дис. ... д-ра філософії : 051 / С.М. Назаренко. – Харків, 2023. – 248 с.
11. Носатов І.В. Регулювання сфери інформаційних технологій в національній економіці : дис. ... к.е.н. : 08.00.03 / І.В. Носатов. – Запоріжжя, 2018. – 247 с.
12. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.
13. Процикевич А.І. Державне регулювання інвестиційного процесу на ринку ІТ-послуг : дис. ... к.е.н. : 08.00.03 / А.І. Процикевич. – Львів, 2020. – 246 с.
14. Ходакевич Б.О. Забезпечення ефективності діяльності ІТ-підприємств : дис. ... к.е.н. : 08.00.04 / Б.О. Ходакевич. – Київ, 2018. – 238 с.
15. Чижов В.А. Стратегія антикризової діяльності ІТ-підприємств : дис. ... к.е.н. : 08.00.04 / В.А. Чижов. – Київ, 2018. – 237 с.

16. *Alcaide M.* The impact of corporate social responsibility transparency on the financial performance, brand value, and sustainability level of IT companies / *M.Alcaide, E.De la Poza, N.Guadalajara* // *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. – 2019. DOI: 10.1002/csr.1829.
17. Do IT Like Ukraine Research: tech industry is growing despite the war // *IT Ukraine*. – 2022 [Electronic resource]. – Access mode : https://itukraine.org.ua/files/reports/2022/DoITLikeUkraine2022_EN.pdf.
18. *Ignatenko I.* The role of IT in the logistics sector: The impact of Dupont model on the profitability of IT companies / *I.Ignatenko, L.Felega* // *LogForum*. – 2019. – № 15 (2). – P. 191–203. DOI: 10.17270/J.LOG.2019.326.
19. Impact of corporate governance on financial performance of information technology companies / *P.Kaura, M.Dharwal, H.Kaur, P.Kaur* // *International Journal of Recent Technology and Engineering*. – 2019. – № 8 (3). – P. 7460–7464.
20. Management in the 1980's. // *Harvard Business* [Electronic resource]. – Access mode : <https://hbr.org/1958/11/management-in-the-1980s>.
21. National repository of academic texts [Electronic resource]. – Access mode : <https://nrat.ukrintei.ua/>.
22. The empirical relationship between the value of rupee and performance of information technology firms: Evidence from India / *S.R. Paramati, R.Gupta, S.Maheshwari, V.Nagar* // *International Journal of Business and Globalisation*. – 2016. – № 16 (4). – P. 512–529. DOI: 10.1504/IJBG.2016.076819.
23. Profitability determinants of companies in IT industry: case of Ukraine / *A.Y. Polchanov, N.G. Vyhovska, T.P. Ostapchuk, S.M. Diachek* // *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. – 2023. – Issue 2. – P. 190–196. DOI: 10.33271/nvngu/2023-2/190.
24. Salary calculator salary comparison compensation data [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.salary.com/>.
25. SDLC (Software Development Life Cycle) Phases, Process. What is SDLC [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.numpyninja.com/post/sdlc-software-development-life-cycle-phases-process-what-is-sdlc>.
26. YC. Market by YouControl – аналіз ринку та пошук надійних партнерів [Electronic resource]. – Access mode : <https://youcontrol.market/>.

References:

1. Autstafinh: shcho tse za posluha ta chym vidrizniaietsia vid outsorsynhu, [Online], available at: <https://hurma.work/blog/autstafing-shho-cze-za-posluga-ta-chym-vidriznyayetsya-vid-outsorsyngu/>
2. Vyhovska, N.H., Polchanov, A.Iu., Dovhaliuk, V.V. and Polchanov, O.Iu. (2022), «Finansove planuvannia diialnosti pidpriemstv sfery IT», *Efektivna ekonomika*, Issue 12, doi: 10.32702/2307-2105.2022.12.7.
3. Vyhovska, N.H., Polchanov, A.Iu., Lytvynchuk, I.V. et al. (2022), «Otsinka finansovoho potentsialu pidpriemstv IT-haluzi v Ukraini», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 3 (101), pp. 81–86, doi: 10.26642/ema-2022-3(101)-81-86.
4. *Hlava ukraïnskoho ofisu Ciklum: pro kompaniiu, ukraïnske «aiti» ta «aitivtsiv»*, [Online], available at: <https://www.epravda.com.ua/projects/ua-opportunities/5c7f903c2c144/>
5. Didukh, T.M. (2021), *Rozvytok hlobalnoho outsorsynhu v IT-biznesi*, PhD Thesis of dissertation, 08.00.02, Kyiv, 224 p.
6. Kolomiets, O.H. (2017), *Zabezpechennia rozvytku IT-klasteriv v Ukraini na osnovi venchurnoho investuvannia*, PhD Thesis of dissertation, 08.00.03, Kyiv, 278 p.
7. Loskorikh, H.L. (2021), *Oblikovo-analitychne zabezpechennia diialnosti pidpriemstv sfery IT*, DSc Thesis of dissertation, 071, Zhytomyr, 231 p.
8. Los, Z.V. (2020), *Instytutsiina transformatsiia diialnosti IT-korporatsii v innovatsiino-informatsiinomu seredovyschchi*, DSc Thesis of dissertation, 08.00.04, Rivne, 462 p.
9. Mulenko, A.I. (2021), *Transformatsiia IT sfery Ukrainy na zasadakh merezhevoi ekonomiky*, DSc Thesis of dissertation, 051, Mykolaiv, 204 p.
10. Nazarenko, S.M. (2023), *Ekonomichna otsinka outsorsynhu informatsiinykh tekhnologii*, DSc Thesis of dissertation, 051, Kharkiv, 248 p.
11. Nosatov, I.V. (2018), *Rehuliuвання sfery informatsiinykh tekhnologii v natsionalnii ekonomitsi*, PhD Thesis of dissertation, 08.00.03, Zaporizhzhia, 247 p.
12. VRU (1998), *Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii*, Zakon Ukrainy vid 04.02.1998 r. No. 74/98-VR, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
13. Protsykevych, A.I. (2020), *Derzhavne rehuliuвання investytsiynoho protsesu na rynku IT-posluh*, PhD Thesis of dissertation, 08.00.03, Lviv, 246 p.
14. Khodakevych, B.O. (2018), *Zabezpechennia efektyvnosti diialnosti IT-pidpriemstv*, PhD Thesis of dissertation, 08.00.04, Kyiv, 238 p.
15. Chyzhov, V.A. (2018), *Stratehiia antykrizovoi diialnosti IT-pidpriemstv*, PhD Thesis of dissertation, 08.00.04, Kyiv, 237 p.
16. Alcaide, M., De la Poza, E. and Guadalajara, N. (2019), «The impact of corporate social responsibility transparency on the financial performance, brand value, and sustainability level of IT companies», *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, doi: 10.1002/csr.1829.
17. «Do IT Like Ukraine Research: tech industry is growing despite the war» (2022), *IT Ukraine*, [Online], available at: https://itukraine.org.ua/files/reports/2022/DoITLikeUkraine2022_EN.pdf
18. Ignatenko, I. and Felega, L. (2019), «The role of IT in the logistics sector: The impact of Dupont model on the profitability of IT companies», *LogForum*, No. 15 (2), pp. 191–203, doi: 10.17270/J.LOG.2019.326.

19. Kaura, P., Dharwal, M., Kaur, H. and Kaur, P. (2019), «Impact of corporate governance on financial performance of information technology companies», *International Journal of Recent Technology and Engineering*, No. 8 (3), pp. 7460–7464.
20. «Management in the 1980's», *Harvard Business*, [Online], available at: <https://hbr.org/1958/11/management-in-the-1980s>
21. *National repository of academic texts*, [Online], available at: <https://nrat.ukrintei.ua/>
22. Paramati, S.R., Gupta, R., Maheshwari, S. and Nagar, V. (2016), «The empirical relationship between the value of rupee and performance of information technology firms: Evidence from India», *International Journal of Business and Globalisation*, No. 16 (4), pp. 512–529, doi: 10.1504/IJBG.2016.076819.
23. Polchanov, A.Y., Vyhovska, N.G., Ostapchuk, T.P. and Diachek, S.M. (2023), «Profitability determinants of companies in IT industry: case of Ukraine», *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, Issue 2, pp. 190–196, doi: 10.33271/nvngu/2023-2/190.
24. *Salary calculator salary comparison compensation data*, [Online], available at: <https://www.salary.com/>
25. *SDLC (Software Development Life Cycle) Phases, Process. What is SDLC*, [Online], available at: <https://www.numpyninja.com/post/sdlc-software-development-life-cycle-phases-process-what-is-sdlc>
26. *YC. Market by YouControl – analiz rynku ta poshuk nadiinykh partneriv*, [Online], available at: <https://youcontrol.market/>

Виговська Наталія Георгіївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та цифрової економіки Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0001-7129-6169>.

Наукові інтереси:

- державний фінансовий контроль;
- місцеві фінанси;
- корпоративні фінанси.

E-mail: vygng@ukr.net.

Полчанов Андрій Юрійович – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та цифрової економіки Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0001-6019-9275>.

Наукові інтереси:

- фінансові аспекти постконфліктного відновлення;
- корпоративні фінанси;
- IT-бізнес.

E-mail: polchanov@gmail.com.

Литвинчук Ірина Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та цифрової економіки Державного університету «Житомирська політехніка».

<http://orcid.org/0000-0003-3316-4952>.

Наукові інтереси:

- перспективи розвитку банківського, бюджетного та податкового менеджменту.

E-mail: litvin4ykrina@ukr.net.

Городиський Микола Петрович – кандидат економічних наук, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0002-9433-1454>.

Наукові інтереси:

- інформаційні системи в управлінні;
- електронний документообіг.

E-mail: gorodysky@ztu.edu.ua.

Полчанов Олексій Юрійович – аспірант кафедри фінансів та цифрової економіки Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0002-6664-1383>.

Наукові інтереси:

- фінанси IT-бізнесу.

E-mail: oleksii.polchanov@gmail.com.

Vyhovska N.H., Polchanov A.Yu., Lytvynchuk I.V., Horodyskyi M.P., Polchanov O.Yu.

IT business as an object of financial management

Introduction. The article examines the issue of business in the field of information technologies from the point of view of financial management by clarifying the essence of information technologies as a type of business, and defining the features of typical business models and forms of business organization. Scientific works of domestic and foreign scientists (dissertations,

monographs, articles, materials of conferences and seminars) on the problems of IT business development became the information base of the research. The methodological basis of the research was general scientific and special research methods, in particular: abstraction (focusing on the main characteristics of IT business finances); analysis (decomposing the software development process into components and studying the impact of finance on each element); comparison and analogy (identification of typical IT business models).

Purpose. The purpose of the article is to reveal the content of business in the field of information technologies as an object of financial management through clarification of the essence of information technologies as a type of business, definition of features of typical business models and forms of business organization.

Results. According to the results of the data analysis of the National Repository of Academic Texts, only 10 dissertation works in the field of economic sciences, focused on the problems of IT business in Ukraine, were found, which showed the insufficient level of attention of scientists to this type of activity. It was proposed to consider IT business as an entrepreneurial activity in the field of information collection, storage, processing and distribution. It was justified that it is expedient to expand the IT industry beyond Section 62 "Computer programming, consulting and related activities" Classifier of types of economic activity, which allows showing the role of the industry in the economy in a more accurate way. The stages of the software life cycle (Analysis, Design, Development, Testing, Deployment, Maintenance) are considered, with the allocation of a key IT specialist for each of the stages, with the ability to compare the cost of each with the elements of the software development process.

Conclusions. The study of issues of typical business models (outstaffing, outsourcing, product model, startup) and organizational and legal forms of business (activities of an individual entrepreneur, limited liability company, joint-stock company) made it possible to highlight the peculiarities of IT business as a unity of the object of financial management (a high level of client orientation, where through using a lot of various payment systems and cryptocurrencies; the key role of human capital and the high costs of labour and services of IT specialists; the significant impact of currency risk; flexibility in the allocation of resources; special legal and tax regime of Diya.City).

Keywords: information technologies; finance; financial management; digital economy.

Стаття надійшла до редакції 20.06.2023.